

11. GALAVĀRDS

„Un man lai nebūtu žēl lielās pilsētas Ninives, kur ir vairāk cilvēku nekā divpadsmit reiz desmit tūkstoši, kas nezina atšķirt savu labo roku no kreisās, un daudz lopu?” (Jonas 4:11)

Līdzīgi Jonam, kurš nesaprata Dieva žēlastību pret Ninivi, arī mums var būt grūti aptvert, kāpēc Kungs būtu atdevis savu Dēlu kaut tikai vienas dvēseles glābšanai.

Jonas grāmata atklāj Dieva mīlestību un žēlastību pretstatā cilvēces aptraipītajam raksturam. Kontrastam starp mūsu kritošo dabu un Dieva svētumu nevajadzētu mūs biedēt, bet gan pildīt ar pateicību Kungam, kurš, neskatoties uz šo atšķirību, mūs mīl un glābj.

JAUTĀJUMU GRĀMATA

Komentētājs Džeims Limburgs uzskata, ka “Jonas stāsts (..) ir adresēts katram, kurš pieder Dieva ļaudīm. (..) Stāsta gaitā Jonam/klausītājam tiek uzdoti kādi vienpadsmit jautājumi, tādējādi liekot klausītājam iejusties Jonas lomā, un stāsta noslēgumā atstājot to ar Kunga pēdējo jautājumu skanošu ausīs.” *James Limburg, Jonah: A Commentary, p. 25.*

Citviet Limburgs raksta: “Stāstam tuvojoties beigām, Jonam rodas aizvien vairāk jautājumu un vairāk kļūst arī stāsta klausītājiem adresēto jautājumu. Sāku apjaust, ka Jona esmu es pats! Stāsts jautā klausītājiem: vai jūs atpazīstat sevi Jonas tēlā? Vai jūs sajūtat sevī Jonas sindroma pazīmes?” *James Limburg, Hosea – Micah (Atlanta: John Knox Press, 1988), p. 156.*

“KAS NEZINA ATŠĶIRT SAVU LABO ROKU NO KREISĀS”

Jona ir noskumis par viena paša auga bojāeju. Ne viņš bija šo augu stādījis, ne laistījis, tomēr ir ļoti apbēdināts par tā nokalšanu. Tajā pašā laikā viņam nav līdzjūtības pret niniviešiem. Dievs liek Jonam apzināties pretrunas viņa domāšanas veidā. Kungs vēlas, lai pravietis no piedzīvojumiem mācītos saprast mīlestību un maigās rūpes, ko Dievs parāda pilsētas iedzīvotājiem.

Darbības vārds, kas Jonas 4:11 tulkots kā “žēl”, burtiski nozīmē būt “ar asarām acīs”. Dievs raud par Ninivi tāpat, kā vēlāk Jēzus sirdssāpēs par Jeruzalemi. (Lūkas 19:41-44)

“Jēzus reiz sacīja, ka Dievs rūpējas par Jeruzalemes zvirbuļiem (Mateja 10:29). Jonas grāmata stāsta par Dieva apbrīnojamo žēlastību, rūpējoties par Ninives govīm.” *James Limburg, Hosea – Micah, p. 157.*

MANI ĻAUDIS

Jesajas 19:25 Dievs izsaka pārsteidzošu paziņojumu: “Svētīta mana tauta Ēģipte un manu roku darbs Asīrija, un mans mantojums Israēls!” Israēls daudz cieta no Ēģiptes un Asīrijas, tomēr Dievs tās pasludina par savu tautu.

Parasti mēs uzskatām, ka Vecajā Derībā Dieva ļaudis bija tie, kas cēlušies no Ābrahāma. Uzmanīga Rakstu lasīšana atklāj ko citu. Kopā ar Ābrahāmu bija tūkstošiem cilvēku, ieskaitot viņa kalpus. Lai arī viņi nebija saistīti bioloģiski, tie tomēr bija Ābrahāma ļaudis. Jāzeps apprecēja ēģiptiešu sievieti Asnāti, Onas priesteru meitu. (1. Mozus 41:45) Viņa dzemdēja Jāzepam divus dēlus (50-52 p.), no kuriem cēlas Manases un Efraima ciltis. Jūda apprecēja kānaāniešu sievieti, tāpat viņa dēls. Viņa sieva Tamāra kļuva par Dāvida priekštecē, tāpat, kā moābiete Rute.

Jauktais pūlis, lai arī izraisīja daudz problēmu pēc Israēla iziešanas no Ēģiptes, vēlāk kļuva par tā daļu. Dievam atjaunojot derību ar Israēlu, 5. Mozus 29 un 30 Raksti ziņo par nometnē esošiem cittautiešiem, kas arī tiek iekļauti derībā. (5. Mozus 29:10-12)

Vēlāk, pēc trimdas, Ezras grāmata piemin tos, kas nākuši no gibeoniešu pilsētām, kā daļu no Israēla. (Ezras 2:25) Vairums šo ļaužu varētu būt cēlušies no gibeoniešiem, kuri sākotnēji ar viltu bija noslēguši savienību ar Israēlu. (skat. arī Ezras 2:43-59)

Dievs vēlējās, lai viņa ļaudis tā iespaidotu apkārtējos ar Kunga mīlestību, ka visa pasaule ilgtos pievienoties Israēlam.

Jonas bailes, ka Dievs varētu mainīt savu nodomu iznīcināt Asīriešu pilsētu, izrādījās pamatotas; tas viņu saniknoja, pazemoja, noveda depresijā un bez maz līdz pašnāvībai. Dieva dusmām *atdziestot*, Jonas dusmas tikai *iekarsa*. Kāpēc, pravietis domāja, Dievs iestājas par savu ļaužu ienaidnieku glābšanu? Skumji, ka daudzi kristieši draudzē izturas līdzīgi Jonam. Kādas rases vai tautības ļaužu grupa uzlūko citu kā glābšanas necienīgu, vai pat skatās uz tiem kā uz nepilnvērtīgiem cilvēkiem. Bet Dievam visas tautas un cilvēki ir “mani ļaudis”.

“Ninīvieši ir “pasaules cilvēki”, tie nav “mūsējie”. Krīzes laikā jūrnieki lūdza un rīkojās, ninīvieši nožēloja un atgriezās, pārtraucot visus jaunos darbus. Šie divi „pasaules ļaužu” piemēri sniedz divas idejas Dieva ļaudīm. Pirmkārt, „pasaules ļaudis” var pamācīt Dieva ļaudis. Jēzus reiz uzslavēja “pasaules ļaužu” attapību, secinot, ka viņa sekotāji varētu no tiem mācīties. (Lūkas 16:1-13) Otrkārt, šo ļaužu dedzība uzklaušit Dieva vārdus atgādina draudzes misijas aicinājumu. Israēls bija aicināts būt “par gaismu citām tautām”. (Jesajas 49:6) Jēzus tāpat raksturoja mācekļu uzdevumu. (Mateja 5:14) Jēzus, raudādams par Jeruzalemi, atgādina Dieva mīlestību pret tās ļaudīm. (Mateja 23:37-39) Jonas stāsts mums parāda Dievu ar līdzjūtības asarām acīs lūkojamies uz citām pasaules lielpilsētām.” *James Limburg, Hosea – Micah, p. 156.*

PĀRDOMĀM UN TĀLĀKĀM STUDIJĀM

1. Jonas 4:11 māca, ka Dieva līdzciecība ir tik liela, ka Viņš pat ir norūpējies par ninīviešu lopiem. Ko tas mums māca par mūsu attieksmi pret Viņa radību?

2. Jona bēg no Dieva un piespiedu kārtā notur svētrunu jūrniekiem. Viņu norij zivs. Viņš nožēlo nepakļāvību un sludina ninīviešiem. Tie nožēlo savus grēkus. Jona ir tik saniknots, ka vēlas mirt. Kāda veida attiecības ar Dievu, jūsuprāt, bija Jonam?

3. Jūdiem ir šādi sakāmvārdi: „Bez Dieva piekrišanas pat muša nevar kustēt.” „Jūs nevarat paņemt to, ko Dievs nevēlas dot.” Jona bija uzaudzis vidē, kurā radās šie sakāmvārdi, un viņam vajadzēja gan labāk zināt, kā sarunāties ar Dievu. Kāpēc tad viņš apšaubīja Dieva plānu? Kāpēc viņam bija grūti pakļauties Dieva kontrolei?

GALAVĀRDS

Bieži mēs dzirdam bērnus saucam: “Tā nav godīgi!” Lai kā arī vecāki necenstos izskaidrot situāciju, bērns turpina pastāvēt uz savu “Nav godīgi!” Tas ir tāpēc, ka bērna prāts nespēj palūkoties uz situāciju no pieaugušā viedokļa; viņš vēl nespēj saistīt savu rīcību ar tās sekām. Ar Dievu un mums ir līdzīgi.

Mēs nezinām, vai Jonam izdevās ieraudzīt Ninivi tā, kā to redzēja Dievs. Kāpēc, jūsuprāt, grāmata noslēdzas ar Dieva jautājumu, nevis ar analītisku kopsavilkumu? Kāpēc Dievam stāstā par Jonu bija svarīgi burtiskā nozīmē paturēt pēdējo vārdu? Un kā jūsu dzīvē? Vai jums grūti nākas ciest klusu, kad Dievs jums saka savu galavārdu, sniedzot padomu vai brīdinājumu?

Jonas grāmata noslēdzas ar jautājumu, uz kuru jāatbild katram no mums. Vai gan Dievs varētu neželot savu radību un nerūpēties par to, lai kur un lai kāda tā būtu? Un kā tiem, kuri sevi sauc par viņa ļaudīm, vajadzētu šīs rūpes pārvērst konkrētā darbībā? Dievs gaida jūsu atbildi šodien.